

PRESSMEDDELANDE

DATUM: 2024-04-02
KONTAKT: Presstjänsten tel. 08-787 02 00

Riksbanken föreslår att det egna kapitalet återställs till lagens grundnivå

Riksbanken har idag lämnat in en framställning till riksdagen med ett förslag om att återställa det egna kapitalet till riksbankslagens grundnivå. Förslaget innebär ett kapitaltillskott på 43,7 miljarder kronor under 2024. Framställningen görs mot bakgrund av den nya riksbankslagen som trädde i kraft 1 januari 2023.

Riksbanken ska enligt den nya riksbankslagen göra en framställning till riksdagen om återställning av eget kapital om det redovisade egna kapitalet enligt årsredovisningen understiger en tredjedel av målnivån, som i år motsvarar 20,9 miljarder kronor. Efter 2023 års resultatdisposition väntas det egna kapitalet hamna på -2,0 miljarder kronor. En återställning av det egna kapitalet till riksbankslagens grundnivå på 41,7 miljarder kronor innebär därför ett kapitaltillskott på 43,7 miljarder kronor.

”Ett negativt eget kapital påverkar inte Riksbankens möjligheter att bedriva penningpolitik på kort sikt. Men för att förtroendet för en oberoende penningpolitik långsiktigt ska upprätthållas är det nödvändigt att Riksbanken är finansiellt oberoende, det vill säga har ett tillräckligt eget kapital och tillräcklig intjäning för att täcka sina kostnader”, säger riksbankschef Erik Thedéen.

En vanlig intäktskälla för centralbanker är det så kallade seignoraget. Det innebär att centralbanker har monopol på utgivning av sedlar och mynt samtidigt som kostnaden för att prägla och trycka dessa är relativt låg. Det utgör en räntefri finansiering av centralbankens tillgångar som bidrar till att skapa vinst. Eftersom kontanter används så lite i Sverige gör det att Riksbanken har svårare än många andra centralbanker att återställa det egna kapitalet.

”Riksbanken föreslår nu en återställning av eget kapital enligt riksbankslagen men på längre sikt behöver Riksbanken stärka sin självfinansiering, för att bevara ett finansiellt oberoende”, säger Thedéen.

Riksbankens balansräkning krymper nu snabbt men är fortsatt stor. Även om det egna kapitalet återställs till lagens grundnivå 2024 kommer årets resultat att vara mycket känsligt för utvecklingen av räntor och valutakurser. Det finns därför risk för att nya förluster uppstår och leder till att Riksbankens eget kapital åter hamnar under grundnivån redan vid inledningen av 2025. För att parera dessa risker kan ett alternativ vara att dela upp återställningen över två år så att Riksbankens eget kapital under 2025 återställs till den då gällande grundnivån. Det skulle medföra en säkrare grund för Riksbanken att långsiktigt bygga upp eget kapital till målnivån.

Den nya lagstiftningen

Den nya riksbankslagen som trädde i kraft 1 januari 2023 innehåller bestämmelser för resultatdisposition, utdelning till staten och återställning av eget kapital som syftar till att skapa ett finansiellt oberoende för Riksbanken. I lagen fastställs en målnivå för Riksbankens eget kapital som skall räknas upp med inflationen varje år. Vidare definierar lagen en grund- och en miniminivå för eget kapital om två tredjedelar respektive en tredjedel av målnivån. Om Riksbanken gör förluster som medför att det redovisade egna kapitalet sjunker under miniminivån ska Riksbanken enligt lagen göra en framställning till riksdagen om att återställa kapitalet. I dagsläget är målnivån på 62,6 miljarder kronor, grundnivån 41,7 miljarder kronor och miniminivån 20,9 miljarder kronor.

Bakgrund

Riksbanken redovisade en förlust 2022 som berodde på att räntorna steg kraftigt i både Sverige och omvärlden det året på grund av att inflationen ökade snabbt. De högre räntorna medförde att marknadsvärdet på Riksbankens obligationer i svenska kronor och utländsk valuta minskade till en nivå under anskaffningsvärdet. Denna realiserade förlust medförde att Riksbankens eget kapital minskade och blev negativt.